

HOLLAND BOVEN AMSTERDAM 2040

Inhoud

Voorwoord	3
Hoofdstuk I Holland boven Amsterdam.....	4
Ons fundament.....	4
Waar staat de regio in 2040?	4
Hoofdstuk 2 Hoe gaan we dat doen?.....	7
Ruimte bieden	7
Verbinden	8
Slim en innovatief handelen	9
Uitnodigend en adaptief zijn	9
Hoofdstuk III Wat gaan we doen?.....	11
Actietabel	11

Voorwoord

Holland boven Amsterdam¹ is een uiterst kansrijke regio. In dit ambitiedocument hebben we heldere keuzes gemaakt op welke gebieden die kansen het best verzilverd kunnen worden. Heldere keuzes voor een aantal speerpunten die de kracht van deze regio vormen: Agri & Food, Energie en Water. Drie speerpunten die ervoor zorgen dat het, naast wonen en werken, ook heel fijn recreëren is in Holland boven Amsterdam en daarmee de basis leggen onder het vierde speerpunt: Leisure.

Maar de eerste, en misschien wel belangrijkste, keuze is in 2015 gemaakt. Toen besloten de gemeenten in de drie deelregio's West-Friesland, regio Alkmaar en de Kop, om samen deze visie en de daarbij behorende ambities te ontwikkelen. Samen sta je altijd sterker.

In dit ambitiedocument zoeken we nadrukkelijk naar verbinding. Zowel sociaal en digitaal als fysiek. We (h)erkennen de aantrekkingskracht van de MetropoolRegio Amsterdam, maar zien ook de toegevoegde waarde van Holland boven Amsterdam aan de metropoolregio. Wie ruimte zoekt dichtbij de randstad is bij ons van harte welkom. Zowel om een bedrijf te vestigen als om te komen wonen en recreëren.

Om onze jongeren een toekomst in Holland boven Amsterdam te bieden, moeten we beter laten zien welke carrièremogelijkheden er zijn bij de bedrijven in onze regio. In alle vier de speerpunten bevinden zich bedrijven van internationaal belang, innovatieve voorlopers in hun branche. Die hebben behoefte aan specifiek opgeleide mensen. Een concrete doelstelling uit dit ambitiedocument is daarom het beter laten aansluiten van regionale opleidingen op de behoeften van de bedrijven.

Als voorzitter van het Bestuurlijk AfstemmingsOverleg Holland boven Amsterdam ben ik trots op deze mijlpaal. Het geeft richting en focus aan onze gezamenlijke ambities en helpt om deze ondernemende regio nog steviger op de (internationale) kaart te zetten.

Jaap Bond

---

¹ Met Holland boven Amsterdam wil de regio Noord-Holland Noord zich positioneren als kansrijke regio direct geplakt tegen de MetropoolRegio Amsterdam (MRA). Een regio met ruimte en mogelijkheden. Vooralsnog gaat het om de regio met de gemeenten: Texel, Den Helder, Hollands Kroon, Schagen, Enkhuizen, Medemblik, Stede Broec, Hoorn, Koggenland, Opmeer, Drechterland, Alkmaar, Heerhugowaard, Langedijk, Bergen, Heiloo, Castricum en Uitgeest.

Hoofdstuk I Holland boven Amsterdam

Ons fundament

Holland boven Amsterdam positioneert zich in 2016 als een gezonde regio met een krachtige uitgangssituatie. De mensen werken, wonen en recreëren in een regio die uitblinkt in agri & food, water en (duurzame) energie.

Het is niet voor niets dat hier het schoonste water wordt gedronken, de beste zaden worden veredeld en de regio de erkende verse groentenleverancier van Nederland is. Er wordt meer hernieuwbare energie opgewekt dan in de meeste andere regio's in Nederland. De kwaliteit van de omgeving is tegelijkertijd een belangrijke basis en daarmee de hardware voor een grote toeristische sector. Niet alleen de hardware is op orde. De basis is ook gelegd in het bestuurlijk handelen. Het Bestuurlijk AfstemmingsOverleg (BAO), de destinationmarketing organisatie Holland Boven Amsterdam en de Greenport NHN zijn hier goede voorbeelden van.

Met een dergelijk fundament is het logisch dat de regio ambitieus en gedreven is om te werken aan antwoorden op de snelle veranderingen in onze samenleving. Met drie van de vier economische speerpunten: water, energie, agri & food kan Holland boven Amsterdam onder andere een bijdrage leveren aan de oplossingen voor de grote mondiale vraagstukken, zoals de voedselproblematiek en het klimaatvraagstuk. Om als regio succesvol te zijn en duurzaam en toekomstgericht door te ontwikkelen, willen we optimaal de voorwaarden voor ontwikkeling scheppen. Zo stimuleren we dat innovatie tot stand komt door verbinding tussen onderwijs, bedrijfsleven en kennisinstellingen en bieden we met ons RO-instrumentarium ruimte voor nieuwe innovatieve ontwikkelingen. Dat we daarmee de leefbaarheid en werkgelegenheid in Holland boven Amsterdam dienen is vanzelfsprekend en noodzakelijk.

Waar staat de regio in 2040?

De ambitie is groot. Daarbij durven we te dromen over de staat van de regio in 2040. Om deze droom uit te laten komen, zetten we in op de versterking van de economie. Uiteindelijk is daarmee de welvaart van en de leefbaarheid voor inwoners het meest gediend. Echter, gelijk op met onze economische ambities moet ook hard worden gewerkt aan de randvoorwaarden, bijvoorbeeld ten behoeve van de ruimtelijke kwaliteit, bereikbaarheid en leefbaarheid. Dit behandelen we in hoofdstuk 2, dat gaat over de “hoe-vraag”.

Waar staat de regio in 2040

Natuurlijk kunnen we niet alle ontwikkelingen voorzien, maar op basis van onze kracht en kennis kunnen we concluderen dat de regio in 2016 de goede keuze heeft gemaakt door in te zetten op de sterke speerpunten agri/food, energie, water en leisure. De economie in Holland boven Amsterdam groeit. Door de intensieve samenwerking tussen bedrijfsleven en kennisinstellingen en onderwijs weet de regio goed te voorzien in de vraag van het bedrijfsleven. Door de forse investeringen in de kwaliteit van de leefomgeving is Holland boven Amsterdam een aantrekkelijke woonlocatie geworden voor stedelingen die de drukte van de Randstad zijn ontvlucht, maar de nabijheid ervan waarderen. De stedelijke centra zijn voor zowel inwoners als toeristen aantrekkelijke pleisterplaatsen geworden. De uitstekende toeristische voorzieningen (kusten Noordzee en IJsselmeer) maken de regio een uiterst aantrekkelijk alternatief voor toeristen die de overvolle MRA willen ontlopen.

Agri & Food

In 2040 staat Holland boven Amsterdam nationaal en internationaal bekend om zijn innovatieve agri & foodsector. Onze bloembollen, zaden, pootgoed en groenten gaan de hele wereld over. Holland boven Amsterdam is dé broedplaats voor innovatieve landbouw. We denken daarbij bijvoorbeeld aan teelt op water en biologische teelt.

Op het gebied van voedsel zijn Seed Valley en Agriport A7 stevige begrippen. De betekenis van de sector is in 2040 voor de regio zelfs nog toegenomen. Er is sprake van groeiende hoogwaardige werkgelegenheid. Dit is niet in de laatste plaats ontstaan omdat er tijdig is geanticipeerd op doorlopende leerlijnen in het onderwijs (van basisonderwijs tot universitair) en de ruimtelijke ordening die innovatieve ontwikkelingen mogelijk maakt. De sector heeft op deze manier daadwerkelijk bijgedragen aan de versterkte economische structuur van het platteland en daarmee aan de leefbaarheid. De sector staat daarbij niet op zichzelf. Crossovers zijn gerealiseerd met energie, circulaire economie, water en leisure.

Energie

In 2016 deed de regio de uitspraak dat Noord-Holland Noord ernaar streeft om in 2040 energieneutraal te zijn. De regio heeft haar kennis en infrastructuur bij de ontwikkelingen in de transitie naar duurzame energie maximaal benut.

De inzet van fossiele brandstoffen is afgebouwd ten gunste van alternatieve, duurzame energiebronnen zoals offshore energie (wind, golf, getijde en biomassa), groen gas, biomassavergassing en zon. Bedrijven onderscheiden zich in innovaties voor duurzame energie, verduurzaming van bestaande gebouwen (woningen en kantoren), crossovers bijvoorbeeld met de agrarische sector en voor verduurzaming van transport (bijv. voedsellogistiek). Ook op het terrein van de kennisontwikkeling en toepassing van de circulaire economie loopt de regio in 2040 voorop.

Door de intensieve samenwerking tussen kennisinstellingen, onderwijs, overheid en bedrijfsleven staat Noord-Holland Noord bekend als kennisplatform. InVesta in Alkmaar en de energiecampus in Petten zijn locaties waar ondernemers en onderzoek zich graag melden. De regio Den Helder is het centrum van de Noordzee. Het unieke ecosysteem van de zeehavens, heliport, sectorspecifieke kenniscentra en bedrijven biedt een krachtige gateway voor alle onderhoudsactiviteiten en –diensten in de zuidelijke Noordzee.

Water

De wereld heeft te maken met klimaatveranderingen. Een stijgende zeespiegel en meer langdurige periodes van droogte en regen tot gevolg. Dit alles leidt tot grote opgaven in ons gebied dat grotendeels onder de zeespiegel ligt en – langzaam – daalt. Dit betreft niet alleen de kustversterking, maar ook het behe(e)r(s)en van de zoetwatervoorraad. De regio biedt innovatieve oplossingen voor deze vraagstukken.

We stellen hoge eisen aan het benodigde waterpeil, de kwaliteit van het water en de waterhuishouding voor de landbouw. Bij deze opgaven speelt tevens de wens en noodzaak tot het verstevigen en verbeteren van een veilig woon- en leefklimaat voor de inwoners. Water is voor de toerist en recreant in Noord-Holland Noord ook een belangrijke positieve factor. Vaar- en zwemwater zijn aantrekkelijke pluspunten voor de gehele leisuresector.

Leisure

Noord-Holland Noord heeft voor de ontwikkeling van de leisure een aantal belangrijke pluspunten: de Gouden Rand (Noordzee, Waddenzee en IJsselmeerkust), Texel, de waterrijkdom en meerdere historische (VOC) kernen en een interessante landschappelijke diversiteit. We zetten deze in om een prettig woon-leef klimaat te vormen, voor de eigen bevolking, maar ook ten behoeve van een bloeiende leisure. Toeristen uit de hele wereld komen naar de regio: alles wat Hollands is, is te vinden in Holland boven Amsterdam.

Door te investeren in excellente kwaliteit creëert Noord-Holland Noord een basis die goed op orde is: jaarlijks zijn er ruim zeven miljoen toeristische overnachtingen in Holland boven Amsterdam. Op basis van ons unieke Hollandse landschap positioneren we ons als ‘Holland boven Amsterdam’ en profiteren daarmee maximaal van de samenwerking met de MRA (Amsterdam bezoeken Holland zien).

Andere sectoren

De regio zet in op vier speerpunten. Dat wil niet zeggen dat er geen open oog is voor ontwikkelingen in andere sectoren van de regionale economie. Denk daarbij aan de bouw- en maakindustrie en de cross-overs die van daaruit zijn te maken naar de speerpunten. Denk daarbij bijvoorbeeld aan robotisering in de agri & food. Dit geldt ook meer generiek alle sectoren rakende ontwikkelingen als bijvoorbeeld de betekenis van big data.

Hoofdstuk 2 Hoe gaan we dat doen?

Holland boven Amsterdam heeft ambities. Dat is duidelijk. Om deze ambities te realiseren is een samenhangend uitvoeringsprogramma noodzakelijk. We doen dit langs vier programmalijnen, namelijk

- Ruimte bieden
- Verbinden
- Slim en innovatief handelen
- Uitnodigend en adaptief zijn

Binnen de programmalijnen formuleren we projecten en activiteiten die het doel naderbij brengen. Veel van deze activiteiten zijn al benoemd in de diverse programma's van de deelregio's West-Friesland, Kop van Noord-Holland en regio Alkmaar. Daarbij monitoren we constant, want duidelijk is dat we in de loop van de tijd zullen moeten bijsturen. Het Bestuurlijk AfstemmingsOverleg (BAO) is de plek waar alle lijnen bij elkaar komen.

Ruimte bieden

Holland boven Amsterdam heeft ruimte. Ruimte om te wonen, te werken en te recreëren. Er is dus ruimte voor nieuwe ontwikkelingen; een schaars goed in veel andere regio's in Nederland. Wat ook geldt is dat het (cultuur-)landschap een ruimtelijke kwaliteit heeft waarop we zuinig willen zijn. Dat vraagt aandacht en onderhoud, want ruimtelijke kwaliteit is niet vanzelfsprekend en duurzaam. We zorgen voor een passend antwoord op de nieuwe veranderde vraag naar ruimte die te maken heeft met ontwikkelingen in de bevolkingssamenstelling. Daarbij zal er aandacht moeten zijn voor de transformatie van onder andere bedrijventerreinen, detailhandelslocaties en toeristische verblijfsaccommodaties. Met andere woorden de basis moet op orde zijn.

Naast deze ruimtelijke transformatieopgaven voorziet de regio een groei van de economie en het Bruto Regionaal Product door te investeren in de speerpunten (agri & food, energie, leisure en water). We denken daarbij aan de hightech landbouw, nieuwe vakantie- en recreatieformules en de gevolgen van concentratie van activiteiten bij energievoorzieningen. Dit vraagt om een vertaalslag naar de ruimtelijke gevolgen ervan.

We onderkennen dat de ruimte in de nabijheid van de MRA een onderscheidende en krachtige kwaliteit is. We spelen daarbij verstandig in op de ontwikkelingen in de MRA waarin sprake is van een toenemende druk op de schaarse ruimte. Dit biedt kansen omdat de regio daardoor naast de eigen ruimtelijke opgave ruimte kan bieden aan opgaven waar in de MRA geen ruimte (meer) voor is (wonen, werken en recreëren). Een goede aansluiting op de MRA betekent ook kansen omdat de MRA een interessante en grote consumentenmarkt is.

Het verzilveren van geschetste kansen is mogelijk omdat de regio gemeenschappelijk een actieve inbreng levert in het proces bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie van de provincie Noord-Holland.

Verbinden

Wonen, werken en voorzieningen concentreren zich steeds meer in de stedelijke gebieden. Dit zien we op verschillende schaalniveaus: tussen Noord-Holland Noord en de MRA en binnen Holland boven Amsterdam naar steden als Alkmaar en Hoorn en Den Helder. Deze ontwikkeling veroorzaakt een toename aan verkeer, tussen Holland boven Amsterdam en de MRA op de corridors A7 en A9, maar ook intern tussen bijvoorbeeld Hoorn en Alkmaar en de A7 en Den Helder. Door de sterke groei van de agribusiness verwachten wij meer transportbewegingen, die druk zullen leggen op het onderliggende wegennet. Holland boven Amsterdam zet in op een robuuste weginfrastructuur op alle niveaus. Daarom zetten we in op de snelle realisatie van bijvoorbeeld de A8-A9 en de westelijke randweg van Alkmaar, positioneren we ons in de tracéstudies voor de A7 corridor en de A9 en onderzoeken we bijvoorbeeld de haalbaarheid van een optimale aansluiting op de Europese hoofdinfrastructuur door middel van de A23 van Alkmaar naar Zwolle en verder. Naast inzet op de weginfrastructuur is het belang van een goed openbaar vervoer en directe spoorverbindingen onmiskenbaar. Het gaat daarbij niet alleen om de verbindingen met de MRA (Zaancorridor en verbinding Zaandam - Hoorn), maar ook om het interne fijnmazige openbaar vervoer waarmee we de leefbaarheid dienen en daarmee scholieren, kenniswerkers en toeristen aan de regio binden.

Verbonden zijn betekent ook een excellente digitale bereikbaarheid voor bedrijven en inwoners. De nu nog zichtbare witte vlekken in de plattelandsgebieden lossen we in 2017 en 2018 op. Daarmee is de basis gelegd voor een vitale en goed functionerende economie en leefbaarheid in de totale regio. Met verbinden bedoelen we ook de Noordzee als werkgebied. Daarvoor zijn de lucht- en zeehaven van Den Helder logistieke knooppunten voor de offshore sector. Per saldo kenmerkt de regio zich in 2040 door een fysieke en sociale verbondenheid binnen de regio waardoor de ervaren leefbaarheid groot is.

Slim en innovatief handelen

De samenleving is onderhevig aan grote veranderingen en het tempo van verandering lijkt te accelereren. Dit vraagt om snel schakelen door inwoners, overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven in een netwerksamenleving waar de culturele ruimte is voor slim en innovatief handelen. De regio heeft de kwaliteiten in huis die van grote waarde zijn. We denken hierbij aan het vermogen tot samenwerken en het aangaan van crossovers tussen de verschillende sectoren van de economie. De reeds aanwezige samenwerking tussen de kennisinstututen als ECN, het onderwijs, de overheid en het bedrijfsleven intensiveren we en is de basis waarop we slim en innovatief de toekomst ingaan. De nabijheid van de MRA is daarbij zonder meer een pluspunt. Daarbij realiseren we ons dat de aantrekkingskracht van de MRA op talent van buiten, dus ook op dat uit Holland boven Amsterdam om extra inspanningen vraagt. Dit vraagt om intensieve samenwerking tussen partijen om talent te interesseren in de carrièremogelijkheden in de regio en doen we ook een extra inspanning om nieuwe doelgroepen te bereiken, bijvoorbeeld door het stimuleren van permanente educatie en het bij- en omscholen van inwoners met een wat grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

Uitnodigend en adaptief zijn

Het gaat er niet alleen om dat we slim en innovatief handelen. We zijn ons ook bewust dat de snelheid van de ontwikkelingen vraagt om grote flexibiliteit op het terrein van regelgeving. We willen een cultuur in de regio ontwikkelen, waarbij het wettelijk instrumentarium wordt ingezet om kansen te verzilveren. De nieuwe omgevingswet biedt kansen voor flexibiliteit. Holland boven Amsterdam benut die mogelijkheden optimaal. Dit vraagt van zowel de lokale als de provinciale overheid meedenkend vermogen en proactief handelen. We maken dit zichtbaar en communiceren er over. Alleen op deze manier creëren wij de nodige flexibiliteit en adaptiviteit om snel in te spelen op de ruimtelijke en economische ontwikkelingen en alleen zo ondersteunen we de concurrentiepositie van Holland boven Amsterdam.

Schematisch

We onderkennen in Holland boven Amsterdam sterke sectoren en we ondernemen acties op vier terreinen om het maximale rendement uit de potentie van de regio te halen. Schematisch ziet dat er als volgt uit.

Wat gaan we doen?

Wat levert dat op?

Dit draagt bij aan:

Hoofdstuk III Wat gaan we doen?

Een ambitie uitspreken is niet voldoende. Nadat de regio de ambitie heeft geadopteerd, is het van groot belang dat we met programma's en projecten onze ambitie ook tot resultaat brengen. In de volgende fase van dit ambitiedocument presenteren we een actietabel waarin de verschillende programmalijnen zijn uitgewerkt en maken we ook duidelijk wie verantwoordelijk is voor de verschillende programma's, kortom wie er aan de lat staat.

Actietabel

In de tabel worden de concrete doelstellingen benoemd die een bijdrage leveren aan het behalen van de visie in 2040. De tabel zal regelmatig worden geactualiseerd en is ook nooit limitatief. We proberen bovendien alleen die activiteiten te identificeren die op Holland boven Amsterdam niveau kunnen worden opgepakt. Daarbij blijft er natuurlijk een duidelijke wisselwerking tussen lokale en regionale agenda's. Deze actieagenda zal aan de bestuurders in het BAO en via hen aan de bestuurders in de sub-regio's worden voorgelegd. Bij de actieagenda gaat het niet alleen om de projecten en de uitvoering, maar ook om de organisatie. Hier geven we nader uitwerking aan.